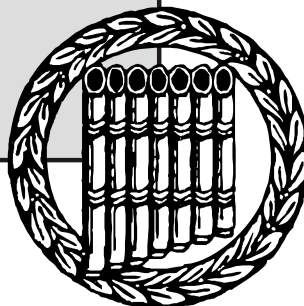

KMENOVÉ NOVINY OS

Občasník kmene dospělých

zvláštní
číslo

1998
ročník 2

*

Věnované 80. výročí založení 1. klubu OS a vzniku kmene oldskautů

JEDNOU SKAUTEM - NAVŽDY SKAUTEM

OBSAH

- O vzniku XIV. oddílu
- Vznik 1. klubu OS
- Jak jsme začínali
- Vyprávění o Hiawathě
- Ve znamení Syrix
- Valná hromada Odboru O. S.
- Slovanské Jamboree
- Jubileum prvních Oldskautů
- Skauting dospělých.
- Kmen OS dnes

Pro sestavení tohoto zvláštního čísla byly použity některé články a pasáže z Almanachu 1. klubu OS - Přátelé Vatry, který je připravován k 80. výročí založení tohoto klubu ve spolupráci s Totemem občasníkem tohoto klubu, který je pokračovatelem původního klubového zpravodaje Jiskra Vatry, vydávaného v letech 1918 až 1948. Správnost údajů o založení klubu a doložené původními dobovými články a zprávami z časopisů. Stále se daří nalézat další písemné i další památky, ze kterých poznáváme začátky oldskautingu. Pokud takové „zajímavosti“ o činnosti oldskautů, o vašem klubu nebo celém kmeni máte, pochlubte se. Zašlete nám xerokopii, pokuste se tak poodhalit další kousek historie hnutí třetího kmene.

CO VÍME O VZNIKU XIV. SKAUTSKÉHO ODDÍLU

Výpisky ze skautských publikací o době, ve které vznikl a vyvíjel svou činnost XIV. oddíl skautů v Praze.

⌘ 1. OS klub Přátel Vatry vznikl 28. října 1918 ze XIV. oddílu. Přímé doklady o této události nebyly zatím nalezeny žádné. Jedním zdrojem by mohly být skautské dobové záznamy. Např. Zápis 1. schůzky družiny Přátel Vatry z 28. října, který býval v klubu předčítán o slavnostních chvílích. Nejvíce by nám určitě prozradila kronika Přátel Vatry. Z pozůstalosti Ládi Karla ji získal kdysi Honza Kuliš - Kulda, ten ji předal do pozůstalosti náčelníka Rudolfa Plajnera. Hledali jsme ji v archivu ústřední Junáka, zatím bezvýsledně. Snad ji najdeme v „banánovém“ archivu. Tak alespoň, co bylo o této době zapsáno.

▫ Některé oddíly za války zanikly, jiné vznikly, takže roku 1918 měl Junák v Praze 300 členů ve 14 oddílech chlapeckých a 2 dívčích, mimo Prahu byly oddíly ...

▫ V oddílech se vedly buřičské řeči a při slavnostech jubilea Národního divadla skauti provolávali slávu budoucímu československému státu. 28. říjen 1918 našel skauty připravené.

▫ V Praze se skauti dostavili do služeb pro Národní výbor na Svojsíkův první pokyn. Důležitou akcí bylo zřízení skautské pošty - její známky byly prvními poštovními známkami Československé republiky. Podobně i v jiných místech konali skauti služby a získali obecné uznání.

PDS 16

▫ Dospělí byli organizováni v klubech oldskautů a oldskautek (tvůrce ideí čs. oldskautingu Dr. Josef Šimánek se snažil do hnutí uvádět myšlenku helénskou). Vznikali i kluby Táborníků s dětmi jako rodinný skauting.

PDS

19

▫ Do roku 1914 vstupovalo skautské hnutí s dobrými vyhlídkami. Rostl o ně zájem nikoliv jen v Praze, ale i v jiných městech v Čechách a na Moravě a skautské oddíly pracovaly i mimo sféru vlivu Svazu českých spolků a přátel pro tělesnou výchovu.

ABS 112

▫ Válečná léta tvrdě dopadla na mladou organizaci českého Junáka. Vedoucí odcházeli na frontu, šířil se tlak, aby Svojsík zapojil skauty přímo do vojenské mašinerie, jak tomu bylo u německých oddílů. Svojsík zapojil skauty do služeb Červeného kříže, do různých pomocných akcí, které prospívaly v první řadě českému člověku, a tak uchránil české skauty od kolaborace s vojenskou mašinerií, do které byli zcela zavlčeni rakouští a němečtí skauti.

ABS 7

▫ Svojsík dobře odhadl, že jeho nová organizace potřebuje také časopis. Dohodl se s karlínským knihkupcem Šolcem a do tisku připravil první číslo časopisu Junák.

ABS 8

▫ Již v září 1918 Svojsík připravoval zapojení všech skautů do služeb Národního výboru, který se měl ujmout správy země po skončení války. Dne 28. října 1918 nastoupili skauti do budovy na Sřeleckém ostrově v Praze, kde bylo velitelství českých Junáků, které řídil Svojsík, jeho zástupce Roubal a starosta J. Rosler - Ořovský. Skauti nastoupili do služeb nově se rodícího státu vedle sokolů, námořníků

a studentů. Nová vláda potřebovala spolehlivé doručovatele dopisů, zpráv a listin. Byli tím pověřeni Svojsíkovi junáci.

▫ Rösler - Ořovský se postaral o zhotovení služebních razítek a skautských známek, které byly prvními známkami nové republiky. Tisku známek se ujala firma Kolman na Královských Vinohradech v Praze a tiskly se dvě hodnoty, modrá desetihaléřová a červená dvacetihaléřová. Známkový byl zhotoveny reflexním tiskem. Na horním okraji byl text: Pošta českých skautů, uprostřed byl český lev a dole nápis: Ve službách Národní vlády.

▫ Oficiálně byla skautská pošta potvrzena vydáním služebního předpisu č. 324/R ze dne 7. listopadu 1918. V listině bylo mimo jiné: ▫ Čeští skauti ve službách Národního výboru jsou náležitě opatřeni legitimací svého ústředí a ručí za dopisy a listiny jim svěřené, které svědomitě na předepsanou adresu dodají. ▫ Veškeré dopisy skauty doručované jsou opatřeny známkou českých skautů, která se nalepí ve skautské úřadovně...

▫ Krátce. Národní výbor, jehož členem byl A. B. Svojsík, vyjádřil tak naprostou důvěru českým skautům vedeným Svojsíkem.

ABS 9

▫ Zatímco rok 1912 byl zkušebním rokem junáctví a Svojsíkův propagační tábor pod Lipnicí jediným déle trvajícím a skautsky dobře vedeným prázdninovým táborem se všestranným zaměstnáním hochů, pokoušelo se o úspěšné táboření v roce 1913 již patnáct junáckých skupin, sdružených ve středisku „Svazu spolků.“

ÚČJ 97

▫ Dobré i nedobré zkušenosti z prázdninové činnosti, na níž se podílelo přes 200 hochů, měly svoji dohru na půdě skautského odboru „Svazu spolků.“

▫ Ty dobré vedly k rozhodnutí ukázat vedoucím, účastníkům táboření a zejména rodičům a pražské veřejnosti, jak by měl vypadat úspěšný tábor. Proto byl 28. září 1913 postaven propagační tábor na Císařském ostrově. Skládal se z osmi stanů postavených na podsadách, z kuchyně, opatřené cihlovými kamny, z řady lavic, stolků, stolanů a kola na jídelní misky, z táborové brány atd. K těmto propagačním táborům na Císařském ostrově v Královské oboře byla vydána i pohlednice.

ABS 103

▫ Svojsík (1913) dal podnět k zpevnění organizace a k zakládání větších oddílů, složených již z několika družin. Vzniklo jich deset a byly očíslovány podle abecedního pořadí jejich tehdejších vůdců. Školní rok 1913/14, již tehdy shodný s junáckým rokem, byl pro hnutí významným zejména tím, že byl počátkem úspěšného nástupu celých oddílů na junáckou stezku.

ABS 105

▫ Do roku 1914 vstupovalo skautské hnutí s dobrými vyhlídkami. Rostl o ně zájem nikoliv jen v Praze, ale i v jiných městech v Čechách a na Moravě a skautské oddíly pracovaly i mimo Svaz českých spolků a přátel pro tělesnou výchovu. ÚČJ 98

▫ Ve válečném roce 1915 se zdálo, že budou vyhlídky na prázdninové táboření prabídné. Důvody bylo několik. Především nutno uvést, že téměř všichni vůdčové oddílů byli povoláni na vojnu a že ti, kteří nastoupili na jejich místa, neměli dostatek táborových ani organizačních zkušeností. Oddíly neměly potřebný táborový inventář, zejména stany, které v té době nebyly již ve volném prodeji a s výpomocí armády se nedalo počítat. Byly zpřísněny předpisy pro vstup do lesů a zakázán sběr lesních plodin a chřastí. V neposlední řadě také

opatřování potravin bylo spojeno s nemalými obtížemi. Přes všechny tyto potíže bylo uspořádáno 8 táborů, vesměs úspěšných. ÚČJ 152

▫ V roce 1916 se podmínky pro táboření sice ještě zhoršily, ale touha chlapců dostat se do přírody a odreagovat si depresivní stavy, které přinášela válečná doba, byla tak silná, že podle výroční zprávy spolku JČS provedlo prázdninové táboření dokonce asi 14 oddílů. Poněvadž za podstatně zhoršené zásobovací situace bylo opatřování potravin v místech obtížné, vezli si tábořící značnou část potravin z domova a zbytek získávali na místě, jako odměnu za vytrvalou pomoc na polích a v lesích.

▫ Do historie skautingu se dostal zejména tohoroční Svojsíkův tábor u Lipnice, jehož se účastnil Jirka Wolker, student prostějovského gymnázia. V jeho zevrubně psaném deníku je zachyceno téměř vše o výstavbě tábora, o životě v něm, o bohaté činnosti tábořících, o skládání zkoušek zdatnosti i o povahových rysech mnohých junáků. ÚČJ 15

▫ Zcela neznámé (a v příloze Úsvit českého junáctví poprvé zveřejněné) jsou táborové deníky Vlast. Vrtiše a Ant. Novotného z prázdninového tábora XVI. pražského oddílu JČS, pořádaného v červenci 1916 v Potštejně.

ÚČJ 156

▫ Sjezd pražského junáctva, o němž se mluvilo ještě po válce, byl konán 21. května 1916 v oboře Hvězda. Byl to první

podnik toho druhu a účastnilo se ho 16 oddílů chlapeckých a 2 oddíly dívčí s celkovým počtem 305 osob včetně vůdcovského sboru.

ÚČJ 163

▫ Podmínky pro táboření v roce 1917 byly krajně nepříznivé. A přece se tábořilo! Zpráva o činnosti spolku za rok 1917 uvádí, že z 15 oddílů chlapeckých a 2 dívčích, které byly v Praze na počátku roku, větší podniky v době prázdnin, hlavně stálé tábory prázdninové, provedlo 14 oddílů.

ÚČJ

162

▫ Mimo Prahu pracovalo v roce 1917 dalších 7 chlapeckých oddílů. ÚČJ 22

Na základě těchto skutečností a výroku (v Junácké organizaci na str. 13), a článku br. L. Karla „Jak jsme začínali“ vyplývá, že XIV. oddíl pracoval dobře po celou 1. válku vyplývá, že tento oddíl vedený br. Rudolfem Špillarem pravděpodobně vznikl v registračním roce 1913/14. Do roku 1917 měl oddíl klubovnu v domě Na rychtě v Rytířské ul. 404/12. V roce 1916 do něj vstoupilo Lád'a Karel s dalšími (10 až 14) chlapci. V roce 1917 získal společně s 12. dívčím oddílem klubovnu v domě na Starém Městě -Josefově, v suterénu domu v Bílkově ulici 14 (poblíž Kozího plácku).

V y s v ě t l i v k y :

ABS Mirko Vosátka - Grizzly
A.B. Svojsík - náčelník zakladatel

ÚČJ Rudolf Plajner - Táta
Úsvit českého junáctví

PDS Vratislav Hanzlík - Mičabo
Průvodce dějinami skautingu

Vznik 1. klubu OS a počátky hnutí oldskautů

O vzniku jedné z forem skautingu skautského hnutí dospělých - oldskautingu u nás. Hnutí, které od svého počátku vyvíjelo širokou skautskou, sportovní, kulturní a společenskou činnost. 1. klub OS Přátelé Vatry byl u toho od samého počátku.

Počátky historie odboru Oldskautů (OS) a Táborníků (OST) při Svazu Junáků Skautů jsou spjaty s historií 1. OS klubu Přátelé Vatry. Nejstarší klub Oldskautů v ČSR vznikl ze XIV. oddílu spolku Junák - Český skaut, který po celou 1. válku dobře pracoval. Oddíl se plně účastnil pomocných služeb Národnímu výboru v Praze v r. 1918. Koncem roku 1918 se oddíl přetvořil pod jménem Přátelé Vatry na oddíl starších skautů a jeho členové přemýšleli na zřízení organizace, která by skautské myšlenky zachovala i pro členstvo dospívající. Po vytvoření Svazu skautů vypracovali s místonáčelníkem Janem Novákem řád pro oldskauty a v únoru 1921 byla tato větev Svazu uvedena v život.

Čestným starostou Sdružení čl. OS a OST byl na valné hromadě roku 1932 zvolen doživotně Dr. Josef Šimánek.

Zakládání oddílů Oldskautů a Táborníků mělo za cíl, aby bylo zachyceno co nejvíce mládeže, která opouštěla chlapecké a dívčí oddíly a která chtěla setrvat v tomto svazku, jenž jí dal v mládí tolik krásného, a považovala za svoji povinnost odvděčit se za to, co toto hnutí pro ni vykonalo; dále pracovala na rozvoji a zušlechťování skautské myšlenky.

Hlavním úkolem odboru OST byla těsná spolupráce se skautskými činovníky na výchově člověka po všech stránkách mravně dokonalého, soběstačného,

iniciativního, který by byl prodchnut obětavou láskou k vlasti. Za tímto účelem se snažil odbor OST dodávati skautským oddílům schopné vůdce, zúčastnit se všech skautských podniků a podporovat oddíly morálně i hmotně.

Odbor OST též sdružoval všechny přátele přírody, staré skauty, kteří se z existenčních důvodů nemohli věnovat výchovné činnosti v oddílech a toužili i nadále se věnovat ušlechtilé činnosti a konání dobra ve smyslu skautské ideje.

Většina OS klubů žila bohatým kulturním, společenským i sportovním životem. Kluby pořádaly přednášky, exkurze, různé skautské speciální a vzdělávací kurzy, oblíbené společenské podniky, zájezdy pro členy do zahraničí a pod. Knihovny klubů obsahovaly často i několik stovek svazků. Sport provozovaly OS kluby pro jeho rekreační a výchovný význam. Pořádaly lyžařské, kanoistické, lehkootletické, cyklistické, plavecké a další závody a soutěže. Některé OS kluby měly i hudební a pěvecké kroužky.

Sdružení OST soustřeďovalo kluby, které byly jednotně číslovány po celém území státu. K založení klubu bylo potřeba nejméně 10 členů. Kluby měly kromě čísla jméno, dále značku (znak) a vlajku. V případě zániku klubu bylo uvolněné číslo přiděleno dalšímu vzniklému klubu. Tak je možné pod jedním číslem v průběhu několika let zaznamenat i více klubů. Pro zajímavost uvádíme některá data a dostupnou historii jednotlivých OS klubů.

1. OS - PŘÁTELÉ VATRY

Založen 28. října 1918 v Praze. Barva klubu je tmavě zelená. Znakem klubu je jednotný tvar erbu, na kterém je položen rovnoramenný bílý, červeně lemovaný

trojúhelník stojící na základně. V něm je vepsán modrý rovnostranný trojúhelník se základnou nahoře, dotýkající se svými vrcholy obrysů vnějšího trojúhelníku. V jednotlivých rozích štítu jsou umístěna velká bílá písmena. V pravém horním rohu písmeno „O“ v levém horním rohu „S“ a ve spodním rohu je umístěna jednička. Ve hlavě štítu, pod horní hranou, je vyznačeno velkými písmeny sídlo klubu, v našem případě PRAHA. Existenci tohoto klubu zaznamenáváme v letech 1918 až 1948. Prvou klubovnu měl klub v domě bývalé Staroměstské rychty v Rytířské ulic 404 na rohu ulice Na můstku, kde bývala také kancelář skautského ústředí. Začátkem dvacátých let získal klub spolu s 12. dívčím oddílem v Bílkově 14, poblíže Kozího plácku. Koncem dvacátých let získal klub pozemek na Libeňském ostrově, kde v roce 1931 postavil srub Vatra, který byl nejdříve součástí oldskautské expozice na Jambore slovanských skautů ve Stromovce v Praze.

Po celou dobu svého působení vydával časopis **Jiskra Vatry**. Klub pořádal lyžařské, kanoistické a lehkootletické závody. Vlastnil 8 chat ve Svatojánských **proudech, které** se dělily na dvě osady: **Hiawatha a Nová Vatra**. Vydal sérii barevných pohlednic pro skauty. V roce 1928 měl 36 členů, v roce 1932 42 členů. Vůdcem klubu tradičním a celoživotním byl Láďa Karel, člen výkonného výboru kmene dospělých, zemský zpravodaj náčelnictva pro OS. Čestnými členy klubu byly bratři: náčelník A.B.Svojsík, místonáčelník Jan Novák, ústřední zpravodaj OS náčelnictva Dr. Josef Šimánek, místostarosta František Kulík, místostarosta E. Schwarzer, brig. generál V. Klecanda a vůdce 16. klubu OS E. Kalivoda. Členy oddílu byl také člen ústřední rady E. Ledvina a některé známé osobnosti, jako člen ND Oldřich Kovář, spisovatel Josef Peterka - Bob Hurikán, malíř Zdeněk Burian - Burka ad.

Další kluby:

2. OS - **PLZEŇ**, založený 1923.

3. OS - **TŘÍZUBA**, založený 1921 ukrajinskými skauty - emigranty.

4. OS - **BLESK**, založený 1922 v Praze do roku 1935.

5. OS - **PŘÁTELÉ PŘÍRODY - SIROTCI**, založený v Praze 1922 - 1926,

později **OTAVA**, založený v Písku 1930 až 1953.

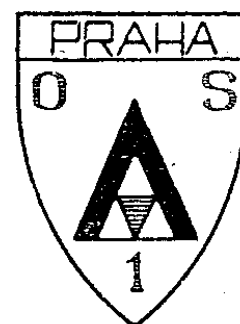
6. OS - **DOMOVINA**, původně **ARGO**, založený na Libeňském ostrově 1918 - 1938.

7. OS - **VARJAG**, početně největší vodácký klub založený 1923 v Praze, klubovní barvy zelená a modrá. V roce 1948 převzat Sokolem Praha - Nusle, konečně převzal loděnici T. J. Slovan Rudé právo.

8. OS - **HIAWATHA**, založený v Praze 1920 - 1938.

9. OS - **VYSOKOŠKOLSKÝ OLDSKAUTSKÝ KLUB**, založený po 1. světové válce MUDr. Josefem Charvátlem v Praze.

10. OS - v roce 1922 v Jablonci, v letech 1924 - 32 v Rokycanech.

Jak jsme začínali

Vzpomínky Ládi Karla ze zvláštního čísla
Činovníka vydaného v roce 1946

Psal se rok 1914, když nadchnuti nově se tvořící organizací Junák jsme jako praktikanti a učňové založili u Svazu dělnických turistů - tábornický oddíl. Podnikali jsme vycházky a výlety spojené s nočním tábořením jen s primitivními prostředky. Stany zhotovili jsme si jeden z kalikového plátna, druhý ze slámníkové látky, a když přišel déšť, nic jiného nám nezbývalo, než stáhnouti ze sebe přikrývky a peleríny a položit je na stany, abychom aspoň takto kryti přečkali noc sedíce na jídelních miskách nebo na bobku. I ostatní výstroj byla jednoduchá - hliníkový hrnec, plátěné vědro na vodu, lucerna, (sekyrky, provazy a různé drobnosti potřebné k táboření jsme si vypůjčili z domácího inventáře).

Podle „Základů junáctví“ snažili jsme se i trochu kroj svůj přizpůsobiti: krátké

kalhoty udělali se z dlouhých, košile nám ušili doma z levného flanelu, který obarvili jsme na zeleno. Ostatní drobnosti zakupovali jsme si v obchodním domě U Nováků, který jediný měl skautské věci na skladě. Vědomosti o skautingu čerpali jsme ze Základů, na našich schůzkách konaných v sadech na Letné, prakticky prováděli jsme výcvik na svých vycházkách a výletech. Na polodenní výlety chodili jsme do Divoké Šárky, Prokopského údolí, Hvězdy, na noční výlety pak ponejvíce do Klínovského údolí, do Bojanovského a údolí Ameriky. S počátku byli jsme šťastni, když jsme mohli vyrazit z Prahy večer po 8. hodině ze Smíchova od Červené zahrady po silnici Zbraslavské do Károvského údolí, byla-li nálada a pěkná noc, šlo se až do Bojanovského údolí. Na místě postavili jsme naše nepromokavé stany, rozdělali oheň, uvařili a ke druhé hodině noční šli si lehnout. Ráno vstávalo se v sedm hodin, cvičilo se, po koupání snídalo a provádělo se cvičení v signalizování a různé skautské hry až do odchodu. Mezitím někteří hoši zabývali se vařením. Ponejvíce se vařila bramborová polévka, rýžová nebo bramborová kaše a nějaký ten opečený vuřt na ohni. Odpoledne čaj nebo káva a pak po úklidu tábora jezdilo se parníkem zpět do Prahy. Při dvou až třídenních zájezdech (hlavně o svátcích) podnikali jsme zájezdy delší, konaly se vycházky do okolí spojené se stopováním, přípravnější hry atd.

Touha naše byla však vstoupit do nějakého skautského oddílu, kde by vůdce dal nám vniknouti více do tajů skautingu. Mezitím se rozpoutala světová válka, naráželo se na četné obtíže, mnozí z našich řad odešli, jiní se zase pro noční směny nemohli

zúčastniti. Nás však (10 - 14 hochů) nic neodradilo na naší cestě. V zimě jsme podnikali jen polodenní vycházky, chodili bruslit a sáňkovat do okolí Prahy. Vydávali jsme též náš časopis Echo Kácova, který se těšil náležitě pozornosti, ač byl jen v jediném exempláři.

Na jaře r. 1916 při našem dvoudenním zájezdu na Točnick jsme se sešli se 14. skautským oddílem, který vedl bratr Špillar z Prahy a s oddílem Psohlavců z Plzně, který vedl bratr V. Beneš, a L. Chmelík. Brzy jsme se spřátelili, zúčastnili jsme i jejich her, táborového ohně, kde skládalo i několik skautů skautský slib. Naše nadšení a zájem o vše přinutilo asi bratra, že nás pozval na jejich schůzku. S radostí jsme se dostavili do starého domu „U Havla“, kde v bývalém bytě, neschopném obývaní - měli zařízenou skautskou klubovnu - několik oddílů dohromady. Vše jednoduché, několik lavic, stůl, stará skříň, pár obrázků na zdi, petrolejová lampa u stropu. Program schůzky jsme pilně sledovali a po dotazu vůdce, zda bychom chtěli vstoupit do oddílu, jsme s radostí přikývli. Přijati byli jsme na měsíční zkušební dobu, zařazení do tří družin a nevýslovně šťastni odcházeli jsme domů. Připravovali jsme se k nováčkovské zkoušce, pomalu k druhotřídní i prvotřídní zkoušce, neboť dosti jsme toho předem již věděli. Oddíl se skládal asi z 24 hochů, většina školáků, ostatní z učňů různého povolání. Školáci chodili do služby k Červenému kříži do nemocnic, ponejvíce ve všední dny. Na sobotu a neděli podnikali jsme zájezdy. To již i naši šéfové dávali nám na sobotu odpoledne volno, čehož jsme si náramně vážili.

I výstroj naše se podstatně zlepšila. Naši tatíkové, bratři a známí přinesli nám z vojny nějaké stanové plátno, příkryvku, polní lopatku, sekyrku. Korunku ke

korunce jsme strádali a zakoupili si cínové kotle a potřebný inventář. Náhradou za klubovnu, z které jsme dostali výpověď, nám v létě stačilo Karlovo náměstí, nebo občas propůjčená místnost ústředí Junáka na Staré rychtě. Mezitím jsme sháněli vhodnou místnost pro klubovnu. Sleva 50% na drahách umožňovala nám i zájezdy delší: na Valdek, Trosky. Několikrát jsme se sešli na výletě i s plzeňskými Psohlavci.

Vyživovací situace se stávala čím dál tím obtížnější. Kukuřičný chleba, medové máslo, kukuřičná mouka, z které jsme vařili polentu, kávu v kostkách, cukr, nějaké olejovky a krvavý vuřt, to bylo vše, co jsme s sebou z Prahy mohli vzít. Nic nás však neodradilo, abychom každou volnou chvíli zasvětili přírodě a skautskému výcviku. Ke složení slibu byla navrhována zřícenina hradu Točnicku, a když při slavnostním ohni před státní vlajkou přijímal nás bratr vůdce do Světového bratrstva, byli jsme tak šťastni a spokojeni, že se to nedá ani vypsati.

Válka se pomalu chýlila ke konci a tím i naše činnost stávala se výraznější. Neobávali jsme se ve vlaku nebo na parníku zaspívat si naší hymnu Kde domov můj, slovenskou Nad Tatrou sa blýská, a Hej Slované atd., což bylo obecenstvem přijato vždy se silným potleskem.

Bratr vůdce vykládal nám o panu prezidentovi, zahraničním odboji a nové naší republice s nadšením a láskou. V září 1918 podařilo se nám sehnati i suterénní místnost v Bílkově ulici za klubovnu. Složili jsme se na nájem, místnost jsme si vybílili a když jsme získali velký stůl, a několik židlí zdarma od pana D., chtělo nás všech 26 jeti s vozíkem pro tyto vzácné dary. Po několika schůzkách při svíče i elektrika nám zazářila. Dělal se lavice, skříňky, věšáky, kamna, pletly se z lýka

záclony, robily se různé výrobky z kořenů, z hlíny, z kamenů, vyřezával se totem, každý chtěl mít na vybavení klubovny nějaký podíl. A když bratr vůdce zahájil první schůzku ve vzorně zařízené klubovně, byli jsme s naší prací plně spokojeni.

28. října 1918 přišel převrat. Na výzvu bratra náčelníka A. B. Svojsíka přišel náš jsme konali službu na Masarykově nádraží. Ponejvíce jsme odebírali vojínům rumunské a maďarské národnosti, kteří vyjížděli z Prahy přebytečné vojenské prádlo, šatstvo, zbraně, boty a dalekohledy, někdy i s nasazením vlastního života, když jsme je násilím museli svlékati. Výstroj tuto po roztřídění a sečtení na poštovních vozících převáželi jsme na Střelecký ostrov, kde se již organizovala naše první čs. armáda.

Po odvolání ze služeb u Národního výboru vrhli jsme se do práce ve prospěch skautingu. Do vypsání kursu se nás přihlásilo několik a po tříměsíčním absolvování a složení zkoušky ujali jsme se oddílů, jež potřebovaly

oddíl v plném počtu s družinovými vlajkami ke Staroměstské radnici, aby odtud s ostatními oddíly se odebral k Reprezenačnímu domu města Prahy, kde jsme se dali k službám Národního výboru. Skoro celý týden, jen s malými přestávkami, konali jsme poctivě a svědomitě vše, co nám bylo uloženo, Pamatuji se zcela dobře, jak tři dny a noci vedení. Pomáhali jsme si navzájem a snažili se, aby náš mateřský oddíl dosáhl prvenství. Pořádali jsme různé kursy, připravovali jsme bratry ke zkouškám až k dosažení odznaku Orliho pera, odborné zkoušky, i pro veřejnost jsme uspořádali několik přednášek o skautingu. Všude vládl radostný ruch a šum. Později, kdy byla i přetřásána otázka, co se starými skauty, scházeli jsme se s bratrem J. Novákem, s bratrem Čmelákem, Ing. Nesvatbou v naší klubovně, kde po večerech jsme pracovali na řádu pro Old Skouts.

Leč to je již jiná kapitola.

Lád'a Karel

ODBOR OLD SCOUTS
Svazu republiky československé
Fédération des Boy Scouts de Tchécoslovaquie

ODBOR OLD SKAUTŮ
REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ
Old Scouts Association of the Czechoslovak Republic
Old Scouts of the Czechoslovak Republic
PRAHA II. 2. PRAHA, PRAHA, PRAHA
Předseda: Dr. V. ŠTOLBA, Národního výboru

Příhláška klubu do Odboru Old skautů při Svazu skautů republiky československé.

Oznamuji, že nově se utvořivší klub hlásí se do Odboru Old skautů při Svazu skautů republiky československé pod vedením br. _____ a v počtu _____ skautů.

Zástupcem vůdce bude _____

Prohláším, že jsou klubu známy skautské zásady a stanov O. S. a že se jimi budeme vždy řídit.

V _____ dne _____ 192____

Statistická data nového klubu:

Jméno, rok narození, zaměstnání vůdce _____

Počet družin _____ zástupce vůdce _____

Schůzky konají se (kdy a kde) _____

Barva klubu _____ Znak klubu _____

Ze skautů má _____ složeno silb, _____ II. tříd, _____ I. tříd zkušeb:

1. KLUB PŘÁTEL VATRY OLD SCOUTS Svazu republiky československé

Vyprávění o Vatrě a Hiawathě

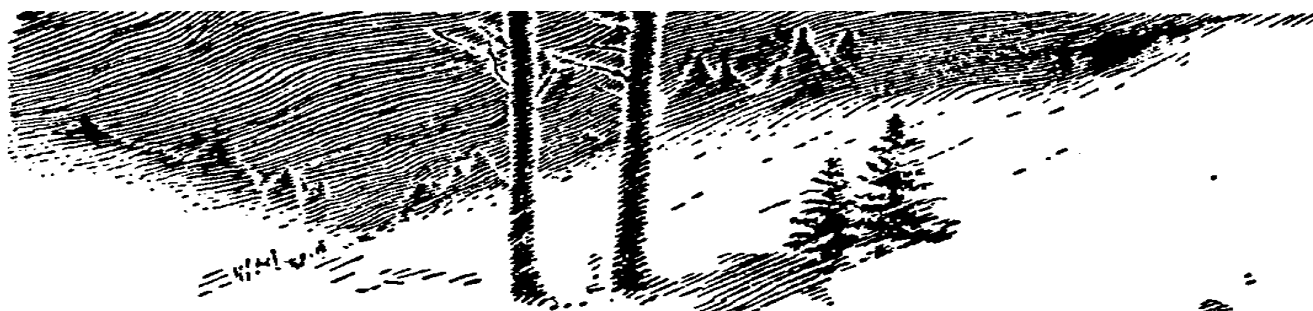
Z dějin trampingu od Boba Hurikána

Členové klubu OS Přátelé Vatry nebyli žádní nováčkové, neboť ve svém složení jezdili pod stany již ve válce (*prvé světové*). Tenkrát byli registrováni u Svazu skautů ve XIV. oddíle, jenž vedl známý Rudla Špillar. Roku 1910 (pozn. redakce: chybný údaj, bylo to v roce 1918) utvořili 1. oddíl starších skautů Přátelé Vatry a s tímž názvem byli přijati roku 1922 do tvořícího se Odboru Old skautů při Svazu skautů, a to jako 1. klub. S osadníky Hiawathy se tento skvělý skautský oddíl znal již od roku 1919, kdy byl v této staříčké osadě častým hostem. Jinak byl jejich tábornický život pestrý. Jezdilo se na staré „campy“, zakládaly se nové a později se začala pěstovat vodní turistiku.

Od roku 1922 zajížděli členové oddílu po celou sezónu do Ratají n/Sázavou, kde tábořili naproti Iváni. V roce 1923 jezdili do Párisova Měsíčního údolí, roku 1924 k Svárovskému rybníku u Poříčí n/Sázavou, roku 1926, zakoupením klubové jolly, přesedlali definitivně na Velkou řeku ke svým starým kamarádům. Do převezené chaty jezdili v oné době Jarda Rozboud, Vyhnálek, Riedl, bratři Karlové, Herold, Pilát, Bartl a jiní.

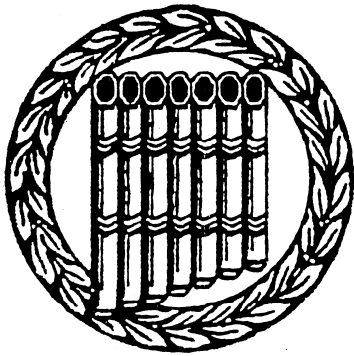
V září téhož roku (1927) začali stavět chatu Herold a Lád'a Karel. Tito „mechem obrostlí“ skauti přikročili po stavbě chaty ke stavbě hřiště. Začátkem 1928 přišli do osady Gufa Kouklík, jeho bratr Ota (jeden z nejlepších hráčů na kytaru ve střední Evropě) a Olda Kovář. Od té doby zněly každou sobotu písně ještě jásavěji. Oldův tenor uchvátil jak trampské posluchače, tak pozdější návštěvníky Zlaté kapličky. Opravdu - tramp Olda Kovář se může pochlubit jedinečnou uměleckou kariérou. Od táborových ohňů byl povolán přímo na jeviště Národního divadla, kde sklízel zasloužilé úspěchy. Vstupem Přátel Vatry do osady **Hiawathy** nastal velký obrat ve sportovním životě. Osada **Hiawatha-Vatra** začala pořádat kanoistické a lyžařské závody a vypsala několik přeborů.

Rok 1929 byl ve znamení stavební horečky. Podnět k tomu dala veliká jarní voda, při níž ledy zničily mnoho chat na **Ztracence** a v této osadě i chatu Ládi Karla. Osada pak vlastnila pět chat. V té době prožívala **Hiawatha - Vatra** největší slávu. Čtyřicet osadníků a osadnic tvořilo nerozborný celek. Pak přišla léta hospodářské krize, a chlapani i děvčata se z osady pomalu ztráceli. Ruch na osadě ztichl, zář slávy dohasínala. V krátké době osada zmizí pod vodou Štěchovické přehrady. Starý proslulý šerif Lád'a Karel se svými osadníky úsilovně hledá vhodný claim, který se má stát dalším článkem slavné tradice.

Ve znamení Syrix symbolu oldskautingu

Syrinx je antický hudební nástroj, skládající se ze sedmi spojených píšťal nestejně délky. Bývá s ní zobrazován ochránce pastýřů bůh Pan nebo satyři. Je to symbol prosté, nehledané přírodní poesie, krásy a čistoty. Proto byl tento symbol zvolen pro oldskautství.

Syrinx jako oldskautský odznak se skládá z vlastního hudebního nástroje umístěného do vavřínového věnce. Tento symbol však od počátku plnil několik funkcí: byl odznakem oldskautů, který mohli nosit na klopě a býval umístěován na čelní stěně jejich kluboven. Zároveň byla stříbrná Syrix odznakem nejvyššího stupně zdatnosti, který mohli oldskauti dosáhnout. Zlatá Syrix byla od počátku nejvyšším oldskautským vyznamenáním. Po obnovení Junáka 1968 nebyl již obnoven jako stupeň zdatnosti, ale byly vytvořeny dva nižší stupně Syrix, bronzový a stříbrný, jako vyznamenání pro starší činovníky a oldskauty.

Původní historická stříbrná Syrix

Oldskaut, který si osvojil náležitě skautskou praxi, což potvrdí vůdce, jakož i znalost přírody a základy antické kultury (nebude hleděno tak na detaily, jako spíše na pochopení ducha věci), má právo žádati za udělení stupně skauta stříbrné Syrix.. Po případě může být navržen vůdcem nebo rádcem. Když se tak stalo, je kandidát podroben ústní zkoušce, kterou

skládá do rukou přírodovědeckého a antického instruktora. Instruktorový sbor se skládá ze jmenovaných instruktorů a vůdce klubu, jenž je zároveň instruktorem technickým a sboru předsedá. Vůdce v instruktorovém sboru nabývá hlasu, pouze nastane-li rovnost hlasů ostatních instruktorů.

Kandidát, který při ústní zkoušce uspěje, předloží poté krátké pojednání podle svého uvážení o přírodě nebo klasické kultuře, kterou posoudí příslušný instruktor. Přečtení předloženého pojednání nemá trvat déle než patnáct až dvacet minut. Bude-li pojednání přijato, vyhověl kandidát veškerým podmínkám a nabývá nárok na udělení stupně stříbrné Syrix. Neobstál-li při zkoušce, má kandidát právo ji po třech měsících opakovat, a to ve stejných termínech i několikrát. Jestliže instruktorový sbor a vůdce znají znalosti kandidáta, mají právo mu zkoušku prominout a po schválení instruktorovým sborem výkonného výboru OS Syrix kandidátu udělit. Po přiznání kandidátu nosit stříbrnou Syrix, uspořádá klub slavnostní předání u táborového ohně nebo v přírodním prostředí, při kterém absolvent přečte svoji práci, načež mu vůdce nebo zpravodaj po projevu uznání připne odznak a prohlásí jej slavnostně skautem stříbrné Syrix. Odznak se nosí uprostřed nákrčníku košile.

Původní historická zlatá Syrix

Je to čestný odznak zcela mimořádný, který se uděluje rozhodnutím výkonného

výboru a po schválení náčelnictvem výjimečně a obzvláště zasloužilým činovníkům v OS, jakož i zvláště zasloužilým a významným skautům zahraničním. Tvarem je shodná se Syrix stříbrnou, ale je provedena ve zlatě. Nosí se zavěšena na stuze modré barvy, kmene dospělých jako výraz uznání za dlouholetou a významnou práci instruktorskou, teoretickou a publikační činnost a obětavou pomoc v řídicích a výchovných orgánech.

Syrix má tři stupně: zlatá, stříbrná a bronzová. V příručce Old scouting od Dr. Josefa Šimánka, čestného starosty OST z roku 1926, můžeme v kapitole **Skaut stříbrné Syrix** číst:

Zlatý stupeň je udělován obzvláště zasloužilým pracovníkům, kteří se svou prací zasloužili o rozvoj hnutí kmene dospělých. Dále může být udělen i činovníkům ústředí, kteří svou prací a účinnou pomocí se zasloužili o upevnění a rozvoj hnutí kmene dospělých. Zlatý stupeň je mimořádný čestný odznak.

zavěšené podle límce košile. Odznak může být k nákrčníku košile připevněn zadní sponou.

Současné vyznamenání Syrix

Syrix je udělována činovníkům a členům

Stříbrný stupeň je udělován zasloužilým činovníkům kmene dospělých, kteří prošli skautskou praxí a jsou nebo byli vynikajícími činovníky hnutí kmene dospělých nejméně 10 let a zasloužili se o rozšíření a propagaci hnutí. Je nejvyšším stupněm, jehož oldskaut může dosáhnout.

Bronzový stupeň je udělován členům kmene dospělých, kteří prošli skautskou praxí a alespoň 5 let pracovali ve kmene dospělých.

Syrix je zavěšena na fialově modré stuze 40 m široké se dvěma žlutými proužky 4 mm širokými, které jsou 3 mm od okraje stuhy. Na stuze bývá kovová iniciálka OS. Vyznamenání se udělují každoročně ke 28. říjnu a 24. dubnu.

VALNÁ HROMADA ODBORU O. S. konaná 25. února 1928 ve Skautském domově v Praze

Opis z časopisu „Všem“ (č. 4, ročník IV) vydávaný ÚLŠ v Brně

Valná hromada Odboru O. S. při Svazu skautů RČS, konala se dne 25. února 1928 ve Skautském domově v Praze.

Zahájil ji ve 20 hod. br. Dr. Šimánek uvítáním přítomných členů pražských i jiných.

Br. L. Karel podal hromadě přehled o **dvouleté činnosti Výkonného výboru O. S.** Bude zajisté zajímavé uvést tu několik dat z jeho referátu. Registrovaných klubů O. S. je celkem 34 a čítají úhrnem 455 členů, hlídek registrovaných je 8 s 25 členy. Počet klubů s úlevou je 14 s 200 členy. Počet členů dosahuje 670, z čehož vysvítá, že přibylo 57 členů. **Z pokladní zprávy**, referované br. Burešem, jest zajímavým seznati hotovost odboru O. S., jež čítá 1.798,30Kč.

Br. tajemník referuje o korespondenčních stycích odboru.

Br. jednatel podává zprávu o činnosti Výkonného výboru, který konal 17 schůzek, a dodatečně kooptoval do výboru br. Faltusa a Jankuse.

Dr. Šimánkovi udělena „Zlatá Syrinx“ a deseti členům „Stříbrná Syrinx“, po absolvování předepsané zkoušky. Dále referuje se o zájezdech do ciziny, o brožuře „Old scouting“, o časopisech, jež Odbor O. S. odebírá (jsou to Junák, Všem a Bud' připraven). Registrací klubů a hlídek pro rok 1928 jest pověřen br. E. Kalivoda.

Volba funkcionářů konala se hladce podle navržené kandidátky.

Zpravodajem pro náčelnictvo zvolen br. Dr. Šimánek Josef.

Zástupcem zpravodaje pro náčelnictvo zvolen br. Karel L. (jako zemský zpravodaj pro Čechy).

Zástupcem zpravodaje pro Moravu a Slezsko br. Reif.

Zástupcem zpravodaje pro Slovensko br. Petřivalský.

Zástupcem zpravodaje pro Podkarpatskou Rus, br. Sereny.

Zástupcem zpravodaje v ústřední radě br. Ledvina A.

Pokladníkem br. Bureš V.

Revizory účtů bří Ledvina a Havel.

Tajemníkem br. Horník V.

Jednatel br. Havelka J.

Zástupcem sportovní komise br. Jandus.

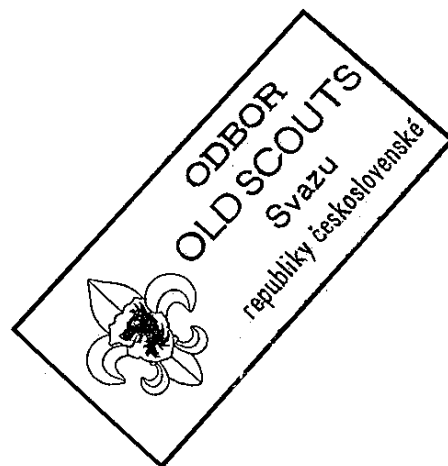
Zástupcem lyžařské komise br. Karel L.

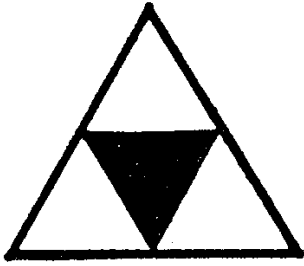
Členy Výkonného výboru O. S. zvoleni bří: Bušek, Kalivoda, Zabálka, Šťastný, Faltus, Havelka; náhradníky: Kapan, Červený, Fišer, Zimamoňuk.

Archivářem a správcem br. Fišer J.

Z volných návrhů jest důležitým návrh bra Škardy, aby časopis „Všem“ stal se časopisem povinným pro všechny kluby O. S. Návrh schválen a přijat.

Valná hromada skončila se závěrečným slovem bra dra Šimánka v 21 1/2 hodin.

Bratr Sosna našel ve svém archivu námi hledanou báseň, kterou 1. klub OS používal jako svou hymnu. Tím nám vznikl další problém, kdo je autor a zda existuje někde notový záznam?

Modlitba Vatry

Věnováno klubu při příležitosti 5. jubilea v r. 1923
bratrem **Josefem Šimánkem** - čestným členem našeho klubu
Slova zhudebnil hudební skladatel J. Pospíšil.

**Přírody božský symbole,
přes hory, doly, lesy, přes pole,
modlitba zní ti Vatry dětí
a k okouzleným stráním letí,
kde mladý Bůh si vyšel v luh
svou touhu Nymfám vyprávěti.**

**V přírody božském náručí
cit nový z duše vypučí,
cit prostý jako dlouhé vřesy,
jež guirlandy plášť lesů věsí,
by z mléčných cest pil září hvězd
a hudbou sfér hřměl pod nebesy.**

**Pohansky jasné oběti,
krev naše vroucně plane ti,
krev prudká, jásavá a živá,
jež v hrdý ideál se dívá
antických krás v budoucí čas,
jež růžově se rozednívá.**

**Vzplanuly Vatry plameny,
již oltář stojí kamenný
a zpěvem naším lesy znějí,
co s větrem dál zvěst vyprávějí,
že velký Pan, svůj rozbil stan,
kde síla s krásou jásá v reji.**

Původní cyklostylovanou kopii uchoval Míla Vlk - Sosna, odloučený člen klubu a jediný žijící člen družiny mladých Vatráků a bývalý vůdce 253. oddílu Řetěz.

Slovanské Jamboree

Oldskautské lyžařské závody konaly se v neděli na Krausových Boudách v Krkonoších za účasti 41 závodníků z nichž téměř všichni závod dokončili. Závod pořádaný Sdružením Oldskautů lyžařů konal se již v rámci letošních Táborů slovanských skautů (Slovanské jamboree), které tímto podnikem byly velmi zdařile neoficiálně zahájeny. 80 / 1930

Old skauti na I. Slovanské Jamboree v Praze

Jako jiné skautské složky, tak i Odbor OS připravuje důstojnou oslavu jubilea skautingu u nás. Odboru vyhrazeno jest zvláštní tábořiště, na němž vybuduje 1. OS klub Praha vzorný ukázkový tábor, jehož specialitou bude přenosný srub. V tomto táboře soustředí se život nejen pražských, nýbrž i venkovských bratří, kteří svými vystoupeními přednesou veřejnosti činnost i zábavu této věkově nejstarší skupiny Svazu. Členové mimopražských klubů zúčastní se tábora programem, táboří však se župou a jsme přesvědčeni, že v plném počtu budou pracovat na župních přípravách svých žup. Uplatní takto nejlépe svoje zkušenosti a učiní tím záslužný kus propagační práce pro Oldskauting. 107 / 1930

1. klub OS Přátelé Vatry, který založen byl v dnech převratových, konal 8. ledna t.r. bilanci své činnosti v roce 1930. Klub čítá 24 činných členů, 15 přispívajících a 3 čestné. Konal 3 přednášky, 1 taneční vínek a lyžařské matiné, podmínky tyto vyzněly jak po stránce morální, tak i finanční s dobrým úspěchem. mimo to klub uspořádal klubové lyžařské závody, 2 volejbalové turnaje, účastnil se lehkotletických závodů OS a různých tělovýchovných podniků. Členstvo vlastní 8 chat na levém břehu Vltavy (nad Štěchovicemi), jež se

dělí na dvě osady: Hiawatha a Nová Vatra. V létě jest čilý život v osadách, kde členstvo tráví i své dovolené. Též 5 členů podniklo pod vlajkou klubu třínedělní zájezd do Jugoslávie a Itálie, který se velice vydařil. Mimo tento zahraniční zájezd konány byly zájezdy do Tater, Orlických hor, Krkonoš, a na Šumavu. Pochopení významu zájezdu pražské župy do Plzně projevono bylo velkou účastí členstva. Již po dobu 11 roků udržuje klub svým nákladem vlastní knihovnu, jejíž nájem pohltí ročně největší část členských příspěvků. Klubová činnost jest bohatá. V zimních měsících pořádají se různé kursy, debatní večírky atd. Knihovna, kde zastoupena jest skautská a tělovýchovná literatura, jakož i zábavná četba, čítá na 500 svazků a jest členy hojně vyhledávána. Spousta různých průvodců, map, cestopisů a cestovních pomůcek usnadňuje členům vypracování zájezdů, jak do oblasti Čsl. republiky, tak i do ciziny. Táborový materiál jest stále doplňován a jest všemu členstvu k dispozici. Pro Slovanské Jamboree v roce 1931 nabídl se klub Výkonného výboru OS, že bude tento reprezentovati na sjezdu a doufá, že důvěru v něj kladenou nezklame. Již nyní přináší členstvo různé návrhy, shání materiál atd., aby bylo vše včas hotovo. Jen pokladník br. Ledvina smutně věší hlavu, že bude to stát mnoho peněz. L.K. 112 / 1930

První klub Old skautů otevírá dne 28. října na Libeňském ostrově svoji klubovnu, srub, který mohli účastníci Jamboree obdivovati na Táborech slovanských skautů vedle vyhlídkové věže. 35 / 1931

1. klub Old skautů Přátelé Vatry pořádal 8. dubna přátelský večírek spojený s rozdělením cen a promítnutím filmů ze závodů. Večírku přítomen byl m. j. Ing.

VI. Novák, kapitán československého lyžařského mužstva v Lake

Jubileum prvních Oldskautů

Článek z časopisu Skaut - Junák z roku 1933, napsal Láďa Karel, zakladatel a tradiční vůdce 1. klubu OS Přátelé Vatry k jeho 15. výročí založení.

1 klub Oldskautů "Přátel Vatry" ve dnech 11. a 12. listopadu 1933 oslavoval 15 let svého trvání. Vznikl z bývalého XIV. oddílu Junáka - Českého skautu v roce 1918.

V roce 1920 vyšel z iniciativy klubu návrh ku založení Odboru Oldskautů. Bratři L. Karel, A. Ledvina, E. Kalivoda aj. jsou dlouholetými pracovníky Svazového ústředí. V roce 1931 o Slovanském jamboree na tábořišti ve Stromovce representoval klub celý Odbor OS ukázkovým srubem stavěným v hesle „se sekerou do lesa“.

Po skončení Jamboree byl srub rozebrán a na pozemku získaném zásluhou dnes již zemřelého bratra místostarosty Ing. E. Schwarzera znovu postaven na Libeňském ostrově. Obětavostí členů klubu stala se z něho vzorná klubovna Oldskautů, která s přístavkem šaten, woleyballového hřiště a vlastní sprchou slouží plně svému účelu.

Jubilejní oslava 15letého trvání klubu zahájena byla dne 11. listopadu 1933 zapálením táborového ohně před klubovnou za účasti 35 členů a 20 hostů.

Po přednesu hymny klubu Modlitba Přátel Vatry věnované br. Dr. Šimánkem uvítal br. Láďa Karel, tradiční vůdce klubu, všechny přítomné a promluvil krátce o vzniku klubu a jeho činnosti. V závěru své řeči předal pak diplom čestného členství br. E. Kalivodovi v uznání zásluh o klub.

Nově přistoupilí členové složili slib do rukou bratra vůdce a po zapění státních

Placid.141/1931

hymen byl táborový oheň ukončen. Přítomní členové a hosté se odebrali do klubovny ku slavnostní schůzi, kterou zahájil bratr vůdce vzpomenuv všech členů zemřelých i těch, kteří dlí toho času roztroušeni po celé RČS i v dálné cizině. Po té čteny došlé blahopřejné telegramy a přípisy, dodatečně pak zápis 1. schůzky tehdejší **Družiny Přátel Vatry** ze dne 28. října 1918. (Tento zápis lze považovat za zakládající listinu.)

Z obsáhlého referátu br. vůdce o bohaté činnosti klubu za celých 15 let uvádím několik čísel. Klub měl toho času 6 čestných, 30 činných a 12 přispívajících členů Schůzek konáno 988, vycházek 942 s průměrnou účastí 19 členů a pěším výkonem 35 000 km. Za dopravní prostředky bylo vydáno 185 000 Kč. Uspořádáno bylo několik zájezdů do ciziny. V rámci sportovní činnosti Odboru OS uspořádal klub atletické, kanoistické, lyžařské woleyballové a další závody, ve kterých se členové klubu vždy čestně umístili. V roce 1926 založil klub osadu Hiawathu a později pak další Novou Vatru ve Štěchovických proudech, kde členové klubu té doby vlastnili 9 chat a 2 hřiště. V zimních měsících dlí již pátý rok členové klubu pravidelně na Krausových boudách v Krkonoších. Klub uspořádal již 20 různých cestopisných a vzdělávacích přednášek, několik praktických kursů, biografových představení 4 skautské akademie a osm přátelských večírků s programem a tancem. Účastí na všech významných skautských slavnostech vyjádřil svůj zájem a spojitost se Svazem skautů RČS. Celkový příjem klubu činil za celé období 53 000 Kč., mimo kapitál investovaný do nemovitosti na Libeňském ostrově v obnosu 20 000 Kč.

V závěru svého referátu poděkoval br. vůdce všem členům, kteří mu v jeho funkci byli vždy radou i skutkem nápomocni a končil přáním mnoha zdaru do dalšího patnáctiletí. Bratr Bureš jménem členstva klubu poděkoval br. vůdci za jeho poctivou snahu a práci klubu věnovanou a předal mu v upomínku jubilea klubový dar s věnováním. Po skončení slavnostní části následoval večírek s veselým programem.

V neděli 12. listopadu o 14. hodině konala se oficiální slavnost opět na prostranství před klubovnou. Vzdor nepříznivému počasí sešlo se na 150 hostů a 40 členů klubu. Z oficiální hostů dlužno jmenovati br. generála V. Klecandu, br. náčelníka A. B. Svojsíka, br. místonáčelníka J. Nováka, br. Dr. Šimánka, br. místostarostu F. Kulíka z Vlašimi a jiné.

Slavnost byla zahájena přednesem státních hymen "Pěveckým sdružením J.S." a vztyčením státní vlajky. Bratr

Výzdoba v klubovně v době oslavy při 15. výročí klubu.

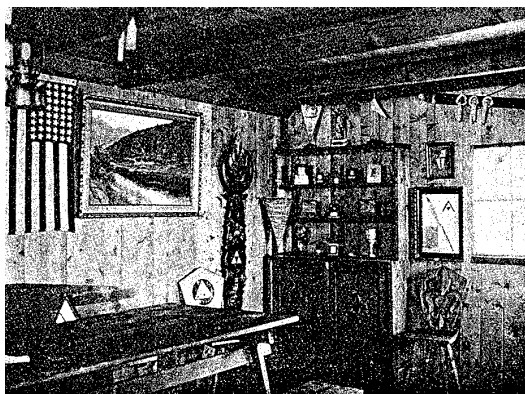
vůdce přivítal přítomné a vyzval čestného člena klubu, br. Dr. Šimánka co oficiálního řečníka za klub o jubilejní projev. Za Svaz skautů RČS promluvili br. J. Novák a gen. V. Klecanda za Odbor O.S.T. a bratrský 6. klub O.S. br. Ing. J. Huňáček. Bratr Ledvina předal diplom čestného členství klubu bratru J. Novákovi a br. Bureš doslovem oficiální část slavnosti ukončil.

Na klubovém hřišti sehrán byl přátelský turnaj woleyballu se sousedním 6. klubem O.S. a Táborníky, kterým po skončení turnaje předány upomínkové plakety. Zbytek večera vyplněn byl přátelským večírkem na počest hostů, v družné zábavě a při hudbě klubového kvinteta.

Do dalšího 15letí "**mnoho zdaru**"

79/1933

Náčelník br. Svojsík a místonáčelník Jan Novák před srubem Vatra

V prvním čísle časopisu „Skaut - Junák“ ročník 22 na straně 18 se náčelník A. B. Svojsík zamýšlí nad vznikající novou odnoží skautingu - oldskautingem čili jak on říká, skautingem dospělých. Svou úvahu na toto téma nazval:

BUDOUCNOST SKAUTINGU - SKAUTING DOSPĚLÝCH.

Záhy bude tomu čtvrt století, co vzplála u nás první skautská vatra. Byla signálem nového, radostného mládí, čínorodého idealismu mládeže, nových nadějí, byla i ohněm strážním, varovným. Od ní zanítily své pochodně mladí nadšenci a nesli světlo do svých domovů, jas do mladých duší. Za krásných nocí nové a nové vatra vyšlehovaly na návrších ohnivými jazyky, jako kdysi ohně našich Psohlavců. Rostly řady nadšených hochů a dívek, kteří na sebe brali skautský úbor i povinnosti, ale přibývalo i těch, kteří během času pochopili přednosti skautské výchovy, ale vybírali z ní jen to, co se jim zdálo vhodným prostředkem k získávání mládeže, k doplnění mezer programu vlastního, nevšímajíce si při tom cíle nejvyššího a prostředků nejvýznamnějších.

Ale práci s mládeží není úkol náš vyčerpán. Přibývá těch, kteří prošli s úspěchem skautskou školou, cítí svou příslušnost k hnutí i povinnost uvádět jiné na cestu, která tolik znamenala pro celý jejich život. Skauting je jako strom, zasazený v útlém mládí do srdce člověka. Roste a mohutní s jeho růstem, zapouští kořeny stále hlouběji do celé jeho bytosti, a

plody, jež přináší, jsou rok od roku dokonalejší a hodnotnější.

Není možno, aby ten, kdo se stal jedenkrát skautem opravdovým, zastavil se na této cestě, věčně vedoucí vzhůru. Skauting, jeho mohutná, sugestivní a vše ovládající idea jde s ním do všech bojů životních, přenáší se s ním do jakýchkoli situací, aby tam vykonával svůj blahodárný, poslušnost vymáhající vliv.

A zde stojíme před skautingem dospělých, kteří tvoří nepřetržitě onu neviditelnou rodinu, jejíž ruce podávají si svá srdce přes vzdálenosti oceánů, ras, tříd i náboženství.

Zde skauting vytváří skutečně onen magický kruh, posvěcený láskou, službou, sebeobětováním, prolutý vzpomínkami na nádheru nocí prožitých ve svatém zanícení mládí pod hvězdnou oblohou u táborových ohňů, do něhož nesmí mít přístup nic nenávistného a rozkladného.

Jeho cesty půjdou vždy za nekompromisním a důsledným vývojem na prospěch všeho, co přináší lidstvu nové hodnoty a novou krásu, naplněnou věčnou pravdou a dobrem.

Zde jsou největší úkoly, možnosti i naděje. My, Čechoslováci, kteří jsme tak často s nesmírnými obětmi razili nové cesty, ujali jsme se první této myšlenky a je na nás, abychom ji dovedli ke zdárnému konci.

Volám k této práci všechny, kdo nespokojí se jen s tím, že příroda stala se jim nejmilejším útlukem, ale kdo nesou do celého života skautské zásady a povinnosti pomoci bližnímu, služby národu, vlasti a spolupráce pro lepší budoucnost lidstva.

Kmen OS dnes

1. Kmen oldskautů a oldskautek

Posláním kmene oldskautů a oldskautek (dále jen kmen OS) je sdružovat dospělé skauty a skautky, kteří se z různých důvodů přímo a trvale neúčastní výchovné nebo organizační činnosti v obou mladších kmenech, chlapeckém a dívčím. Nejčastější okolností, bránící jejich práci s dětmi jsou existenční povinnosti nebo pokročilý věk.

Kmen OS spojuje všechny starší skauty a skautky, kteří chtějí dále žít v duchu skautských ideálů a vytváří pro ně organizační, ideovou i metodickou základnu. Zároveň je zdrojem pomoci mladším kmenům i celé organizaci tam, kde je jeho pomoc očekávána.

Kmen OS má mezi svými členy řadu skautských odborníků z mnoha oborů blízkých výchovné činnosti i dalších

odborníků schopných pomáhat v ostatních činnostech, nezbytných pro chod organizace. Kmen OS pak má mnoho šikovných rukou a moudrých hlav, ochotných vždy připojit se k dílu. Členky a členové kmene OS mohou být právem hrdi na svůj podíl na trojnásobné obnově Junáka. Naše skautská organizace tak díky jim dokázala vždy po letech nesvobody a diskriminace znovu obnovit svou činnost a pokračovat ve šlépějích svých předchůdců.

2. Kmen OS v číslech

Podle členské registrace z roku 1997 je v klubech OS registrováno celkem 8 133 členů, z toho 2 997 žen a 5 136 mužů v 502 klubech. V následující tabulce je uvedeno rozložení počtu členů v jednotlivých klubech:

Počet členů v klubu	Počet klubů	V procentech
do 4	15	3,0
5 – 7	58	11,6
8 – 10	90	17,9
11 – 15	130	25,9
16 – 20	85	16,9
21 – 30	77	15,3
31 – 40	30	6,0
nad 40	17	3,4

Údaje ukazují počty členů v jednotlivých klubech. V kmene OS je největší počet klubů s počtem členů mezi 8 až 20 členy, méně je již klubů a větším počtem členů nad 30. Nejvyšší počet v jednom klubu je 70 členů, jedná se však spíše o výjimku. Pouze ženami je obsazeno 17 klubů a

pouze muži 47 klubů. Valná většina klubů je koedukovaná. Četnost členů v klubech je dána místními poměry ve střediscích, u kterých kluby vznikaly. Věkové rozložení členů klubů OS je znázorněno v další tabulce. Pro její zpracování byl použit soubor o 4 865 členech.

Věk	Počet	V procentech
do 25 let	491	10,1
26 – 29 let	188	3,9
30 – 39 let	818	16,8
40 – 49 let	1 003	20,6
50 – 59 let	339	7,0
nad 60 let	2 026	41,6

Rozbor věkového složení kmene OS naznačuje, že výrazně převyšuje věková kategorie nejstarších členů Junáka, což sice předznamenává její početní snižování, na druhé straně přináší sebou vývoj, směřující k omlazení kmene OS.

Noví členové kmene OS dnes již přicházejí, a v budoucnu tomu tak bude stále častěji, převážně z roverských kmenů ve věkové kategorii do 25 let. Byl tím zahájen proces pozvolného omlazování kmene. Jeho úspěch je však závislý na dalším setrvání těchto nových oldskautů a oldskautek v klubech OS. Zde budou rozhodujícími činiteli jednak výchova mladých v kmenech roverů a rangers, jednak atraktivnost a hodnota programů kmene OS.

3. Postavení kmene oldskautů

Kmen OS je rovnoprávnou součástí české skautské organizace JUNÁKA – svazu skautek a skautů České republiky. Členové a členky kmene OS požívají plně všech práv a přijímají všechny povinnosti a odpovědnost, z členství v Junáku vyplývajících. Vzhledem k věkové a tím i programové odlišnosti od ostatních dvou kmenů (dívčího a chlapeckého) má kmen OS své zvláštní postavení, umožňující svolávat vlastní kmenový sněm jakožto svůj nejvyšší orgán, formovat vlastní specifický program a vydávat své vlastní kmenové předpisy.

Kmen OS má v Ústřední radě Junáka (dále jen ÚRJ) dva zástupce, volené kmenovým sněmem OS. Tito dva zástupci OS jsou řádnými členy ÚRJ s hlasy rozhodujícími. ÚRJ je jediným ústředním řídicím orgánem Junáka mezi dvěma valnými sněmy celé organizace.

4. Základní dokumenty kmene OS

Kmen OS se při své činnosti opírá o tyto základní dokumenty:

- Stanovy Junáka – svazu skautů a skautek ČR (závazné pro celou organizaci).
- Statut kmene OS (závazný pro celý kmen OS).
- Programové prohlášení náčelnictva kmene OS (obsahující program činnosti kmene a zdůrazněné úkoly pro období mezi dvěma kmenovými sněmy).
- Jednací řád náčelnictva kmene OS (řeší otázky procedurální, systematizaci funkcí a základní strukturu kmene OS).
- Volební řád Junáka (stanovující pravidla pro volby do všech orgánů Junáka).

Dále jsou pro všechny členy kmene OS závazné platné předpisy Junáka, jako je kupříkladu Řád pro vzdělávání činovnic a činovníků, Krojové označení, Předpis o českých skautských vyznamenáních, Spisový řád a podobně. Vlastní předpisy kmene OS jsou v plném souladu s předpisy celé organizace. Tyto předpisy schvaluje a v platnost uvádí náčelnictvo kmene OS,

zpravidla po dohodě s představiteli obou mladších kmenů a souhlasem ÚRJ.

5. Mezinárodní postavení kmene OS

Junák je kromě světových organizací WAGGGS a WOSM od roku 1991 také členem světové organizace dospělých skautů a skautek ISGF – International Scout and Guide Fellowship (dříve IFOFSAG – International Fellowship of Former Scout and Guides).

Kmen OS se aktivně a přímo účastní všech akcí ISGF v subregionu Střední Evropa. Naše aktivita je však omezována finančními možnostmi. Proto při nákladnějších akcích je kmen OS zastupován některou sousední gildou, například na XXII. Světové konferenci ISGF v New Delhi budeme zastupováni delegáty rakouské národní gildy.

6. Název

Své organizační uskupení v rámci Junáka nazýváme kmenem oldskautek a oldskautů, zkráceně kmen OS.

V naší organizaci jsou již od jejího vzniku významným činitelem skautské tradice a jejich dodržování. Slovo anglického původu **OLDSKAUT** se v našem jazyce usídlilo v letech třicátých, kdy česká společnost jako přejímala často do jazyka anglosaské výrazy. Móda pominula, termín oldskaut přežil až do dnešních časů. Byť nepřesný, používáme ho dosud. Občas používané označení „**3. kmen**“ nebo „**kmen dospělých**“ se však neujalo. Stejně tak se neujal termín „**gilda**“, v našem jazyku neznějící příliš příjemně. Toto označení používáme jen v mezinárodním styku, například Czech Old Scout Guild nebo La Guilde tchéque des Scouts adultes. Nejbližší našemu názvu je

německý překlad Tschechische Altpfadfindergilde.

7. Struktura kmene

Organizačně se kmen sestává z jednotek, nazývaných kluby OS. Postavení klubů je určeno Statutem kmene OS a je rovnocenné všem ostatním výchovným jednotkám, oddílům Junáka.

Kmenový sněm se sestává ze zástupců OS všech osmdesáti okresů a volí kmenové náčelnictvo. V čele náčelnictva je náčelník kmene OS. Spolu se svou místonáčelní (může být samozřejmě i naopak: žena - muž) jsou zástupci OS v Ústřední radě Junáka.

Náčelnictvo je voleno zpravidla na tři roky, shodně s volbami Ústřední rady Junáka. Členy náčelnictva jsou dále zpravodajové, pověřeni specifickými úkoly, jako například vzděláváním činovníků kmene, zahraničními záležitostmi, tiskem ap. Členy náčelnictva je rovněž deset župních zpravodajů, koordinujících činnost klubů OS v menších oblastech, pro vnitřní potřebu nazývaných **župy**. Ty se zhruba kryjí s dřívějšími správními celky zvanými **kraje**.

Po 4. kmenovém sněmu v dubnu 1998 zasedá v náčelnictvu 17 osob, v tzv. „**užším náčelnictvu**“ pak 6 osob. Z toho jen jedna představitelka oldskautek. Jednotliví členové náčelnictva si mohou vytvářet z dalších spolupracovníků stále skupiny tzv. odbory. Župní zpravodajové pak župní poradní sbory. V současné době tak u náčelnictva působí odbory vzdělávací, zahraniční, cestovatelský a sběratelský. Všechny vyvíjejí dostatečně aktivní činnost a to jak při podpoře klubů tak i při pořádání vlastních akcí.

Každoročně mezi jednotlivými Kmenovými sněmy, zpravidla na podzim, se schází Kmenová porada, již se

zúčastňují okresní zpravodajové OS i celé náčelnictvo. Předmětem jednání je plnění **programu** kmene a klubů i nové podněty pro příští období.

Pro současnou situaci kmene OS je přínosné, že se charakter sněmů i porad posunul od zjitřených názorových konfrontací do polohy plodného jednání spojeného s odpovídající společenskou úrovní.

8. Kluby OS

Základní organizační jednotkou kmene OS je Klub OS. Klub je ustavován zakládací valnou hromadou. Ta se pak schází každý rok, aby hodnotila činnost, vytyčovala další cestu a volila vedení klubu.

Klub OS vede vůdce klubu OS a rada klubu. Vůdce je odpovědný za činnost klubu a zastupuje ho na veřejnosti i vůči ostatním organizačním jednotkám Junáka. Klub má svůj vlastní název, symbol a vlajku, ty pak odpovídají pravidlům a předpisům Junáka. Za stejných podmínek si může stanovit i vnitřní řád, upravující život v klubu.

Programová náplň klubů OS je pestrá. Nejrozšířenější jejich činností je základní kondiční a poznávací turistika, programová spolková činnost a hlavně pomoc střediskům Junáka. Rovněž sběratelství zejména skautské je častou náplní činnosti. Některé kluby pěstují záliby dosti specifické, například radiosport, výtvarnictví, hudbu, cestovatelství. Pro hnutí je velmi přínosné dosti rozšířené kronikářství a bádání v oboru skautské historie. Na tomto poli vznikají často díla velmi hodnotná.

Slabinou mnoha klubů OS je vysoký věkový průměr jejich členů. Zde se činnost zužuje většinou na běžnou spolkovou činnost, členové klubů se scházejí na pravidelné schůzky a věnují se besedám.

Osobitou stránkou činnosti klubů OS je jejich podíl na investiční činnosti středisek skautské výchovy. Mnohé kluby si dokázaly postavit „trvalé památníky“ v podobě hodnotných kluboven, vybudovaných rukama oldskautů a oldskautek většinou restaurovaných starších objektů. Zvláštní uznání si zasluhuje činnost klubů OS v oblastech, v posledních letech postižených povodněmi.

9. Některé z aktivit kmene OS Cestovatelský odbor

- ✧ Zájezd účastníků Jamboree Míru 1947 na původní tábořiště v Moisson a návštěva oslav 50. výročí Invaze spojenců do Normandie - Francie 1994.
- ✧ Výprava oldskautů na 18. Světové Jamboree v Drontenu a návštěva bojiště u Arnhemu – Holandsko 1995.
- ✧ Návštěva ostrova Brownsea Island – místa prvního skautského tábora konaného v roce 1907 a Gillwel Park v Londýně, Anglie 1996.
- ✧ Turistický zájezd do Julských Alp, setkání se slovinskými skauty na jejich národním Jamboree, návštěva míst bojů za I. světové války - Slovinsko 1997.
- ✧ Turistický zájezd do skandinávských hor a návštěva prostoru 17. Světového Jamboree Nord Jamb 1975 Lillehamer - Norsko 1998.

Všechny zájezdy byly tématicky zaměřeny na skautskou historii a na události 2. světové války. V průběhu zájezdů vždy došlo k setkání našich oldskautů s dospělými skauty i se skautskou mládeží navštívených zemí.

Vzdělávací odbor :

- ✧ Lesní škola Oldskautů - stálé vzdělávací zařízení, zabývající se vzděláváním činovníků kmene OS. Nemá trvalé (pevné) stanoviště, ke své činnosti

používá tábory jiných Lesních škol. Činnost školy řídí výchovný odbor náčelnictva kmene OS, v čele LŠ OS stojí její vůdce. Plánováním, přípravou a realizací vzdělávacích programů se zabývá stálý sbor instruktorů a externí odborníci. Na činnost LŠ OS navazuje sdružení jejích absolventů, zvané Kruh LŠOS. Naše LŠOS je otevřena i zájemcům ze zahraničí.

- ✧ Semináře archivářů konané v letech 1996 a 1997 byly krátkodobými seminárními kurzy pro archiváře skautského hnutí. Při jejich příležitosti byla vydána odborná příručka skautského archiváře. Tyto akce byly velkým přínosem pro snahu uchovat trvale a odborně historickou dokumentaci i hodnotné artefakty historického významu.

Zahraníční odbor

- ✧ Organizace a zajišťování účasti na zahraničních oldskautských akcích typu seminářů, setkání Oldskautů subregionu Střední Evropa a zejména naší účasti na zasedání jeho Rady. Dále pak systematicky zajišťuje účast reprezentantů kmene OS na každoročních akcích, pořádaných rakouskou národní gildou, jmenovitě Gildenforum v Großarl, dále pak seminář vedoucích gild (klubů) v Tullnerbachu.
- ✧ Z nejvýznamnějších událostí v životě IFOFSAG, dnes ISGF, kterých se naši představitelé zúčastnili nutno jmenovat:
 1. Středoevropské setkání IFOFSAG Nerggyháza Maďarsko 1995.
 21. Světová konference IFOFSAG Montegrotto Itálie 1996.
 2. Evropská konference ISGF Lisabon Portugalsko 1998 .2. Středoevropské

setkání ISGF Friesach Rakousko 1998.

- ✧ Podpora mezinárodních styků uskutečňovaných kluby OS.
- ✧ Překládání a distribuce zahraničních oldskautských časopisů, jako např. World Gazette, Zentral Europe Neuigkeiten, dále pak metodických a informačních materiálů Světové kanceláře ISGF.
- ✧ Překládatelská služba pro různé příležitosti návštěvy zahraničních delegací, překlady tiskovin a podobně.
- ✧ Trvalý písemný styk s představiteli sousedních národních gild Německa, Polska, Rakouska a Slovenska.
- ✧ Nejvýznačnější akcí našeho zahraničního odboru bylo uspořádání 2. Evropské konference IFOFSAG v Brandýse nad Labem 1995.

Sběratelský odbor

- ✧ Působí v rámci kmene OS od roku 1993. Sdružuje skautské sběratele na území ČR i mimo něj, podporuje jejich činnost a dbá o vzájemnou informovanost.
- ✧ Vydává čtvrtletní bulletin se sběratelskou a další související tematikou. Dále podává dostatek informací o sběratelských novinkách a akcích v domácím, evropském i světovém měřítku.
- ✧ Pořádá pravidelné sběratelské akce jako jsou výměnné burzy, výstavy a odborná setkání. K pořádání těchto akcí využívá příležitostí významných akcí v životě celé organizace.

10. Další cesta kmene OS

Základním programem kmene OS a jeho klubů bude i nadále:

- a) Podporovat dospělé skautky a skauty, kteří chtějí i nadále žít plně v duchu skautského slibu a zákona.
- b) Utvářet spolehlivé zázemí hnutí při výchově mladé generace.

K dosažení těchto cílů je nezbytné vědomí celoživotní platnosti **skautských ideálů**, vyjádřených poselstvím všech předchozích skautských generací:

„JEDNOU SKAUTEM, NAVŽDY SKAUTEM“

KMENOVÉ NOVINY OS □ Občasník kmene dospělých. Příspěvky zasílejte na adresu:
Ústředí Junáka - KMENOVÉ NOVINY, Praha 1, Senovážné nám. 24 116 47 nebo
Ing. Jiří Žáček, Praha 13 - Jihozápadní Město, Vackova 1551 155 00
Technická úprava: Vladimír Sýkora. Tisk a distribuci zajišťuje Distribuční a tiskové centrum

Neprodejné, určeno pouze pro potřebu klubů OS